

VILA I ROS, David. *Català a la carta: tria la teva aventura lingüística*. Sabadell: Setzevents, 2012. 113 p. (Vents del canvi) ISBN 978-84-15349-26-6

Joan Tudela*

«Potser sou catalanoparlants en potència que encara no heu fet el pas de parlar-lo; potser en sou parlants tímids i només l'utilitzeu en entorns molt concrets; potser ja en sou parlants habituals, però canvieu de llengua sense adonar-vos-en; o bé potser en sou parlants fidels, d'aquells que us manteniu conscientment en català, tot i que de vegades sueu la cansalada per fer-ho i acabeu enrabiant-vos de valent. Sigueu com sigueu, aquest llibre és per a vosaltres. És un llibre de català per a tots els gustos, pensat perquè qualsevol català, nouvingut o de soca-rel, hi pugui trobar arguments que l'esperonin a emprar la llengua i a fer-ho amb tota comoditat.»

Som davant un llibre convincent, que compleix el que anuncia al paràgraf de la presentació que acabem de reproduir.

L'obra s'inscriu clarament dins la cultura de Tallers per la Llengua. L'autor, David Vila, n'és un dels impulsors; el prologuista, Ferran Suay, n'és un altre.

Podem resumir allò que predica i practica l'entitat Tallers per la Llengua dient només un parell de coses. La primera és que les relacions interpersonals constitueixen el més important dels àmbits d'ús d'una llengua i, per tant, també de la llengua catalana. La segona és que, en el cas de les llengües minoritzades, com ara la nostra, cada parlant és personalment responsable de la normalització de la llengua minoritzada i pot contribuir-hi de forma important, si més no, precisament, en l'àmbit de les relacions interpersonals.

Ferran Suay, al pròleg, presenta l'obra com un llibre contra la fatiga, que així i tot no podem negar: «És cansat haver de reivindicar coses tan bàsiques com el dret a ser qui som i a parlar com parlem. És cansat haver de lluitar per tal de tenir uns drets equivalents als dels altres ciutadans dels estats que sufraguem.»

El tema que centra l'atenció de David Vila és «l'hàbit de canviar de llengua, de passar-nos a l'espanyol sense ni tan sols saber si l'altre ens entén», que és una cosa «que fa que el català estigui lluny de ser una llengua plenament normalitzada».

Una de les coses a subratllar del llibre és el concepte completament inclusiu que fa servir del terme catalanoparlant, que inclou tant «els que ho som des de sempre com els que hem après la llengua més tard», perquè certament no podem dividir el país en dos grups etnolingüístics definits, ni tampoc considerar els catalanoparlants com un grup homogeni, ja que «de perfils sociolingüístics n'hi ha tants com catalanoparlants».

---

*Joan Tudela, escriptor i periodista, professor de l'empresa transFormació.

Citació recomanada: TUDELA, Joan «Vila i Ros, David. *Català a la carta: tria la teva aventura lingüística*. Sabadell: Setzevents, 2012. 113 p. (Vents del canvi) ISBN 978-84-15349-26-6», *Revista de Llengua i Dret*, núm. 60, 2013, p. 234-235, DOI: [10.2436/20.8030.02.49](https://doi.org/10.2436/20.8030.02.49)

El problema que combat el llibre l'explica l'autor amb poques paraules i amb molta claredat: «Una majoria aclaparadora de catalanoparlants, ja siguin d'origen o d'adopció, canvien de llengua en situacions en què no caldria fer-ho.»

I apel·la a la responsabilitat personal del lector per resoldre el problema: «Tingues present que el teu rol com a parlant acaba sent decisiu en l'ús social del català.»

Els dos arguments més potents de David Vila a favor de la plenitud del català són l'un personal i l'altre filosòfic, però tots dos conflueixen en una mateixa conclusió. Val la pena escoltar-los.

Vet aquí el primer argument: «M'agraden molt les llengües ergo aquí parlo només en català. Contradictori? Ni de bon tros. Les llengües són fascinants. Cada llengua és una manera diferent d'interpretar el món, una eina única per entendre l'entorn en el qual s'ha originat, en definitiva, una possibilitat més davant la uniformització. Per això, a banda del català, que és la meua, n'he après d'altres, algunes sense ni adonar-me'n, com l'espanyol –per què deu ser?–, i d'altres voluntàriament, com l'anglès, el francès o l'italià. I aleshores, molta gent em demana: com és que, sabent aquestes llengües, sempre parles en català? I la resposta és ben fàcil. Independentment de l'interlocutor, sempre parlo en català... als Països Catalans; quan vaig a països que parlen alguna de les altres llengües que sé, les utilitzo; i quan no és així, faig servir la que em sembla que poden entendre millor. Cada llengua, doncs, amb un ús ben determinat. I per què? Doncs perquè les llengües, per sobreviure, necessiten ser el vehicle de comunicació preferent en els territoris on s'han originat. Si, per contra, una llengua forastera ocupa aquesta funció, la pròpia anirà quedant arraconada i, a la llarga, acabarà caient del tot en desús. Així és, justament, com han desaparegut centenars de llengües els darrers segles. És a dir, centenars de maneres diferents d'entendre l'entorn.»

Vet aquí el segon argument: «Des d'una visió global, les llengües són un patrimoni que cal preservar ja que cada llengua és una manera única d'entendre la realitat. Si volem mantenir la diversitat lingüística, tota llengua ha de tenir un tracte preferencial en el seu territori, perquè, si no, quedarà relegada i acabarà sent substituïda per una altra. Una manera de donar-li aquest tracte és utilitzar-la sempre.»

«Ens cal un petit esforç i, sobretot, un compromís ferm, però la causa s'ho val», ens diu amb tota la raó David Vila. I per ajudar-nos a fer aquest petit però decisiu esforç ens explica com ascendir en la piràmide dels hàbits lingüístics fins a fer el cim, que és l'assertivitat lingüística, és a dir, la situació en què es troben els parlants de les llengües normals.

Potser, en el fons, el que el llibre ens diu és, senzillament, que hem de viure ja ara en català “com si” el català fos una llengua normalitzada, perquè la millor manera d'avançar cap a un horitzó és viure “com si” ja hi fóssim, la forma més bona d'assolir un objectiu és fer “com si” ja l'haguéssim aconseguit.